

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhsii, 1674

Cap. 21. De Monachorum instituto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

CAPUT XXI.

De Monachorum instituto.

Nifanius, ac passim Lutherani, ceterique heterodoxi, *cœnobia* Monachorum, ex instituto suo non aliud esse volunt, quàm *scholas* ludosque puerorum, & seminaria, in quibus literas, linguas, & artes Reipublicæ Ecclesiæque necessarias, doceant Monachi. Hoc instituto, Carolum Magnum quoque tot fundasse monasteria, asserit Nifanius, cum Mutio, Hospiniano, Bruschio, Aventino, Joanne Gerhardi, & quotquot in hanc rem ex Sacramentarijs, Calvinistis, & rabulis scriptorum colligere potuit. Addere poterat Augustanam confessionem suam, quæ *art. de votis*, docet: *Augustini tempore, monasteria erant libera collegia, postea corruptâ disciplinâ, ubique addita sunt vota, ut tanquam excogitato carcere disciplina restitueretur.* Addere poterat Melanchthonein in Apologia ejusdem articuli: *Olim Monasteria scholæ erant doctrinæ Christianæ, nunc degenerarunt, velut ab aureo sæculo in ferreum, & locupletissima quæque Monasteria, tantum alunt otiosam turbam, quæ falso religionis prætextu, helluat de publicis eleemosynis.* Ejusmodi calumniarum, & mendaciorum plaustra ubique in scriptis vestrorum reperias. Hæc novi veltri Evangelij doctrina est, ex quo Lutherus primum Monachi habitum exuit, Monialem sibi copulavit, laxatisque claustris, omnes Monachos & Moniales à votis absolvit, & verbo, scripto, exemploque, omnes Monachos & Moniales, obstupesciente Orbe ad insaniam facti, ad nuptias invitavit. Expendamus ordine paucis singula.

I. Originem Monachorum, heterodoxi plerique referunt ad quartum sæculum, quorum primi auctores fuerint, Antonius, Macarius, ac similes: ita Magdenb. cent. 4, Melanchthon in Apol. ad art. 27, Calvinus lib. 4. instit. Contrà Patres, Joannem Baptistam, Monachorum & Eremitarum principem fuisse scribunt: *Nazianzenus* orat. in Basil. *Basilius* ipse, *Chrysostomus* hom. 1. in Marcum, *Hieronymus* ad Eustoch. de

Y Y

virginit.

virginit. *Cassianus* coll. 18. c. 6. *Isidorus* libro secundo de divinis off. c. 15. *Bernardus* serm. de excell. S. Joan. Bapt. *Sozomenus* lib. 1. hist. c. 12. Planè D. *Athanasius* in vita D. Antonij scribit: ante *Antonium* non fuisse quidem *Eremitas*, sed tamen *Monachos*. Ex quo conficitur, ante annum Christi CCC fuisse *Monachos*.

II. *Damasus* in vita *Dionysij* Papæ scribit, *Dionysium* ex *Monacho* ad *Pontificatum* fuisse assumptum: sedit autem *Dionysius* Romæ anno Christi CCLXVI, ut ex *chron. Eusebij* constat; ergo ante annum CCC fuere *Monachi*.

III. *Tertullianus* librum de velandis virginibus, & post eum D. *Cyprianus* Episcopus & Martyr, de habitu virginum scripsit; uterque verò de religiosis & consecratis Deo virginibus. Quid enim illud *Tertulliani*? O sacrilega manus, qua dicatum Deo habitum detrahere potuerunt? quid pejus aliquis persecutor fecisset? Et infra: Nupsisti Christo, illi tradidisti carnem tuam. Similia habet *Cyprianus*. Quale hoc iudicium sit de *Luthero Monacho*, & *Moniali*, in sacrilegas nuptias convenientibus, satis intelligis, opinor.

IV. *Dionysius* *Areopagita*, *Tertulliano* & *Cypriano* antiquior, quippe D. *Pauli* discipulus, epistolam scribit ad *Demophilum* *Monachum*, & lib. *Eccles. Hierarchiæ*, c. 6, prolixè explicat monasticæ professionis formam.

V. *Philo* *Judæus*, disertus & probus scriptor, lib. de vita contemplativa, describit vitam & mores *Monachorum* ac sacrarum virginum, quos S. *Marcus* Evangelista in *Ægypto* instituit, eoque in libro apertè professionem continentiæ, & paupertatis asserit, ac de Christianis eum scribere testatur *Eusebius* lib. 2. hist. c. 16, *Epiphanius* hæ. 29. Ita verò institutum *Monachorum*, ad ipsa *Apostolorum* & *discipulorum* Christi temporare ferri vides: eoque magis id verum, quòd *Apostoli* perfectionem vitæ religiosæ & *Monasticæ* docuerint; id cum ex paupertatis, castitatis, & obedientiæ doctrinâ *Apostolicâ*, tum ex vitâ Christianorum illorum, qui omnia communia habuerunt, constat, Act. 1. c. 5. De quibus *Augustinus* lib. 17. de Civit. Dei c. 4: Hoc votum potentissimi venerant. Typus horum in veteri Test. *Nazaraei*, eorumque vota, Num. 6. *Elias*, *Elisæus*, *Rechabites*, *Jerem.* 35.

Jam verò ab anno Christi CCC, totum orbem Christianum *Monachis*,

bachis, & Eremitis fuisse repletum, usque ad Carolum M, testantur Basilij, Athanasij, Chrysostomi, Augustini, omniumque Patrum libri, laudibus Monastica vitæ pleni. Angliam deinde ab Augustino Monacho, ejusque socijs, quos D. Gregorius miserat, ad Christi fidem fuisse conversam, testatur Bonifacius epistolâ ad Zachariam Pontificem: *Ecclesia, inquit, in qua natus & nutritus fui, id est, transmarina Saxonia, qua imprimis à discipulis S. Gregorij, id est, Augustino, Laurentio, Justo, Mellito, Archiepiscopis, constituta & ordinata fuit, me docuit.* Ex Anglia deinde S. Willibrordus, Suibertus, & alij, post eos, innumeri Apostolici viri, quorum plerique Monachi fuerunt, in Frisiam, Saxoniam, & Germaniam venerunt, & primi Christianam fidem docuere barbaros nostræ gentis homines. Id cum negare non possis; Respondes primum cum Wittakero hæretico: *Ad Anglos quidem Augustinus, ipse Monachus, etsi bona multa attulit, nonnulla tamen etiam mala advexit, & superstitiosa.* Deinde, ex tuâ crisi adijcis: *Monachi quidem illi fuerunt, sed Pontificiam potius, quàm Christianam doctrinam tradiderunt.* O te inflatum Prædicantem! qui ita de Sanctissimis illis viris judicas. *Phariseum* hinc aliquem loqui audio; & *hircum* libidinis, de castissimis Episcopis & Sacerdotibus, ferre sententiam. Imò quæ hæc amentia vestra? quasi verò Pontificia doctrina unquam alia fuisset, quàm Catholica; aut unquam ante Lutherum profugum monachum alia vera Christi doctrina, per Apostolicos, & sanctissimos viros, in has regiones importata fuisset, præter eam, quam nunc hæreditariam possidemus. Somnia hæc, & deliramenta vestra sunt, toties explosa.

Carolus M. exinde, ut ad hæc tempora descendamus, uti totum Franciæ regnum, Monachorum & Sanctimonialium Cœnobijs, Francorum Regum liberalitate repletum adiit; ita præter Episcopatus, & collegia à se fundata, multis Cœnobijs Monachorum, cum primis D. Benedicti mirificè auxit: passimque tradunt tot ab eo Monasteria condita, quot in alphabeto sunt elementa literarum, quibus ordine singula insignivit. Certius Monasteria à Carolo fundata, recenset Floriacensis magno numero; nec facilè Regem Francorum reperiēs, qui liberalitate in Monachos *Carolus* supergressus sit; nec Synodum proferes ab eo habitam, in quâ non Abbates confederint post Episcopos: uti ex Moguntinâ Synodo constat, quæ in Synodis tres hominum classes convenisse tradit; Epi-

scopos, Abbates, & regni Proceres. Indè nulla Synodus, in qua non si-
mul actum sit de Monachorum disciplina, aut conservandâ, aut restau-
randâ; nec Carolus regni, & Ecclesiæ incolumitatem, in alio potius ha-
buit, quàm in disciplina Cleri, Monachorum, & populi. Hinc ex mona-
sterijs multos delegit Episcopos, quos populo præficeret; ex Monasterijs
delegit viros Apostolicos, per quos barbaras gentes ad Christi fidem
converteret. Testis est B. Sturmio Abbas Fuldenfis, quem cum Monachis
in nostram diocesim introduxit; testes innumeralij, quos ex Monaste-
rijs delegit Legatos, aulæ comites, consiliorum arbitros, Synodorum ju-
dices, animarum Pastores, Monasteriorum novorum Patres, apud Deum
deprecatores, qui pro salute Ecclesiæ, Regni, & familiæ regię, noctu
diuque orarent. Hoc vitæ genus tam antiquum, tam sanctum, tam illu-
stre, & fructuosum Ecclesiæ, vos primùm ex Saxonia, & Ecclesijs vestris
ejecistis, ex quo Lutherus desertor, Monachus esse desijt, & post sacrile-
gas nuptias omnia sacra profanaque evertere cœpit. Candidè, & verè
S. Augustinus ad Hipponensem plebem: *Simpliciter fateor caritati ve-
stra coram Domino Deo nostro, qui testis est super animam meam, ex quo
Deo servire cœpi, quomodo difficile expertus sum meliores, quàm qui in Mo-
nasterijs profecerunt, ita non sum expertus peiores, quàm qui in Monasterijs
cecidērunt. Nolite ergo propter amurcam, quâ oculi vestri offenduntur, ter-
cularia detestari.*

II. Nunc ipsum institutum Monachorum, quale & quotuplex sit,
videamus: nec alia hîc Catholicorum sententia, quàm quod religiosa vi-
ta sit *status hominum ad perfectionem Christianam, per paupertatis, casti-
tatis, & obedientiæ vota, tendentium.* Hæc illa nimirum summa perfectio
Christianæ vitæ, in Scriptura toties commendata. Hi gradus supra præ-
cepta, ad perfectissimum amorem Dei, in Monachis & religiosis: quan-
do per obedientiam Deo animam, per castitatem corpus, per pauper-
tatem externa bona Deo offerunt, ut impedimenta omnia divini amoris
removeant. Ut enim *radix omnium malorum est cupiditas*, i. ad Timoth.
6, ita radix omnium bonorum victoria hujus prævæ cupiditatis. Hæc
illa *consilia Evangelica*, quæ Christus, & Apostoli commendant, & qui-
bus Monachi & Religiosi se per vota Deo obstringunt. Quâ super re
unus hîc Bellarmini liber de consilijs Evangelicis satis esse poterit, præ-
ter tot Scripturæ interpretes, tot Theologos, & Asceticos scriptores.

O si scires donum Dei! inquit Christus ad Samaritanam: sed difficile est, inquit S. Hieronymus, invenire hereticum castum. Animalis homo non percipit ea, qui sunt Spiritus Dei: Quales omnes hæresiarchas fuisse constat, amore mulierum ebrios, ex cæcatisque. Et quid mirum, eorum discipulos diversum sentire de castitate & perfectione Christianâ? Aut Lutheranos tam infestos esse huic instituto Monachorum? quando Lutherus defertor ejus instituti, tam fœda, ac spurca scripsit & docuit, qualia in nullo hæresiarcha propè legeris. Nam hæc ejus apophthegmata, & dogmata sunt: mulieres non nisi ad matrimonium creatas esse; ut jam nulli adultæ libera sit virginitas. Mulierem conjugatam coram Deo meliorem esse virgine. Primam Ecclesiam ignorasse votum continentie. Christum nullibi consulisse virginitatem. Mulierem tam necessariam esse viro, quàm necessarius sit cibis & potus. D. Benedictum, Bernardum, Franciscum, Dominicum, & omnes Monachorum parentes, impios fuisse homines, qui Ecclesiam superstitionibus impleverint. Idem de S. Augustino, ejusque instituto, ex quo Ordine Lutherus apostata fuit, dicat necesse est. Sed quod D. Augustini de his apostatis judicium? lib. de bono perseverantiæ, c. 15: Fuit quidam in nostro Monasterio, qui corripientibus fratribus, usque adeo profecit in malum, ut desertâ Monasterij societate, fieret canis reversus ad vomitum suum, & tamen adhuc qualis futurus sit, incertum est. Eodem libro: Alius ex munere Dei majus aliquid vovit; statuit nec nuptias pati: qui non damnaretur, si duxisset uxorem; post votum, quod Deo promisit, si duxerit uxorem, damnabitur: cum hoc faciat, quod ille, qui non promiserat. Sic virgo, quæ si nuberet, non peccaret; Sanctimonialis, si nupserit, adultera reputabitur: Respexit enim retro de loco quo accesserat: Vovete & reddite Domino Deo vestro. In psal. 75. Unusquisque Deo quod vovit, si respicit retrorsum, malum est. Nescio quæ Castimonialis nubere voluit. Quid voluit? quod & virgo qualibet. Quid voluit? quod & mater ipsius. aliquid mali voluit? mali planè. Quare? Quia jam voverat Domino suo. Quid enim de talibus Apostolus? Quid de ijs quæ voverunt, & non reddiderunt? habentes inquit damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt. Voverunt, & non reddiderunt. Nemo ergo positus in Monasterio frater dicat: recedo de Monasterio, quia non soli in Monasterio perventuri sunt ad regnum cælorum. Respondetur ei: sed illi non voverunt. tu vovisti, tu retrò respexisti. Et quæ Augustinus passim de votis Monachorum & Monialium. Quid dictu-

dicturum fuisse credas, de Lutheri matrimonio, in quod Monachus & Sanctimonialis convenerunt, triplici sacrilegio rei?

Jam verò ipsum Augustinum Monasteria instituisse, testis est Possidonius in ejus vita c. 5: *Factus Presbyter, Monasterium intra Ecclesiam suam instituit, & cum Dei servus vivere cepit secundum modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutum; maxime ut nemo quicquam proprium in illa societate haberet, sed eis omnia essent communia.* Idem scribit Augustinus Epist. 89. ad Hilarium, lib. 3. contra Petilianum Donatistam c. 4: *Deinceps perrexit ore maledicto Petilianus, in vituperationem Monasteriorum & Monachorum, arguens etiam me, quod hoc vite genus à me fuerit institutum.* Cui nunc fidem meam committam? Augustino conditori Monachorum, an Luthero dissipatori? Augustinus scribit: *nunquam se meliores vidisse, quam qui in Monasterijs profecerunt; Lutherus in c. 7. 1. ad Corinth. scribit: Qui calibem vitam in Monasterijs ducunt, eos omnes idolo Moloch sua corpora consecrare & cremare.*

III. Monachorum religiosæ vitæ institutum, triplex potissimum est. Unum eorum, qui profitentur *vitā contemplativam*; ex quo alij sequuntur institutū S. Antonij, alij Pachomij, alij Basilij, alij Benedicti, alij Remwaldi, alij Brunonis. Alterum eorum, qui profitentur *vitam activam*, quod in tot formas dividitur, quot sunt opera caritatis, & misericordiæ corporalis; ex his quidā *militando*, ut Equites Hierosolymitani, S. Jacobi, Ordinis Teutonici. Tertium genus eorū, qui profitentur *vitam mixtam*: ex his quidam sequuntur regulā D. Augustini, quidam S. Dominici, quidam S. Francisci, alij Patrum Societatis, conditore D. Ignatio, quod institutum, ut in vita ejus ab Ecclesia probatā legis, Luthero, ejusq; temporis hæreticis objectum est. His ergo tribus modis, uti Deum diligere, eique servire, & perfectionem sectari, laudabile semper fuit; ita triplex hoc religiosæ vitæ institutum, in Ecclesia incredibili semper religionis bono floruit.

His positis, quæritur: an Monasteria Monachorum ex primo suo instituto scholæ, & liberalium artium seminaria, collegiæque fuerint? Id quod *Augustana confessio*, Melanchthon in Apologia, Nisanius cum suis novatoribus obtendit. Respondet Bellarminus lib. 2. de Monachis, c. 6. Negando: eò quòd *Basilius, Cassianus, Hieronymus, Augustinus*, alijque veteres, qui de institutis Monachorum scripserunt, nullam hujus muneris mentionem faciant; sed tantum orationis, jejuniorum, psalmodiæ, conti-

continentiæ, obedientiæ, ac paupertatis. Interim scribit Christophorus Browerus lib. 1. Antiq. Fuldensium c. 9. postquam D. Benedicti familia sacra, in Germania, Galliaque Francorum Imperio efflorescere cœpit, ad novarum gentium populorumque conversionem, non modò apud Clericos probatæ vitæ, sed etiam in Monasterijs, ludos literarum apertos fuisse, in quibus juvenus Christianis moribus, & literis imbuta fuit; idque subsidium caritatis, maximè in Germania & Saxonia, poscebat religio Christiana: quando per id tempus & raræ scholæ erant, & Christi fides inter barbaros plantanda erat. Hinc illa Caroli Magni sollicitudo, & decreta de scholis per Episcopia, & Monasteria instaurandis: uti passim ex libris Capitularium, & Synodis constat. Eò spectat illa Caroli M. epistola, quæ ex genere Encyclicarum est, ad Baugolfum Fuldensem Abbatem, de scholis per Episcopia & Monasteria instaurandis: leges eam tom. 20. Concil. Parisiensium. Verùm, ut rectè observat Browerus, scholæ hæc Monachorum duplices erant: Aliæ exteriores, in quibus magnatum, nobilium, & ingenuorum filij formabantur: Aliæ interiores, in quibus juvenus Deo dicata, unà cum Monachis incolis & advenis, ad cultum sapientiæ, ac sacræ Scripturæ, solebat erudiri. Hæc in vita B. Notkeri apud Canisium tom. V. Antiq. Lectionum: *Schola claustrî dicuntur, ubi Monachici habitus pueri instruebantur.* Pòst ubi puerorum scholis rigor sanctitatis enervari, & disciplina laxari cœpit, tempore etiam suo scribit Petrus Damianus, *in Cassino desisse.* Uti jam sub Ludovico Pio, in Collatione Abbatum Aquisgrani habitâ additione I. c. 4. statutum erat: *ut non alia in Monasterio schola puerorum aperiatur, quàm eorum, qui oblati sint, id est, qui Deo in religione consecrati sunt.* Tantum abest, ut Monasteria ex primario suo instituto, *scholæ & gymnasia literarum fuerint.* Quod & Browerus ob id inter somnia novatorum retulit.

IV. Superest, quia pro instituto Monachorum ad Carolum appellasti, ad Carolum te revocemus. Non hîc repetam, quæ à D. Bonifacio in Concilio Ratisbonensi, & Liptinensi, tam severis pœnis cap. 6. constituta sunt, adversus Monachos voti castitatis violatores; quæ lex etiam à Carolo recepta lib. 5. Capitularium, & toties sancitur. Pauca hîc tantùm sistam ex ipsis Caroli Magni legibus, lib. 1. Capitularium cap. 73. *Omnes ubique, qui se voto Monachicæ vitæ obstrinxerunt, Monachicè & regulariter, omnimodis secundum votum suum vivant; secundum quod scri-*
ptum

ptum est : *Vota vestra reddite Domino Deo vestro. Rursus: Melius est non* vovete, quam vovete & non reddere c. 106. De his qui sacris virginibus se sociant ita in decretis Papa Gelasij capitulo XX. continetur: virginibus sacris temere se quosdam sociare cognovimus, & post dicatum Deo. propositum, incesta fœdera, sacrilegaque miscere; quos protinus equum est à sacra communione detrudi, & nisi per publicam probatamque poenitentiam omnino non recipi. Capitularium lib. 5. c. 232: *Si quis rapuerit, vel sollicitaverit, vel corruerit religiosam foeminam, bona amborum Ecclesia vindict, in qua talis mulier habitavit; ipsamque capitali periculo subijciatur* Lib. 6. Capitularium c. 139. *Quicumque post sanctæ religionis professionem apostatarit, & ad sæculum redierit, communionem penitus non accipiat.* Cap. 308. eodem libro: *Nullus, sicut Canones Ecclesiastici prohibent, Deo devotam virginem, nullus sub religionis habitu consistentem, siue viduitatis continentiam professam, accipiat in matrimonium.* Poena additur: *ut separati à se exilio perpetuo relegantur, nec quoad vixerint, excusentur.* Cap. 311, quàm sincere, & planè Carolus in hæc verba sanxit? *Iubemus omnes scire, omnibusque populis Sacerdotes predicare, atque sub poena sacrilegij denuntiare, quantum malum, & quàm maximum sit flagitium, cum Deo devotis foeminis, viduis, vel virginibus, siue cum velatis, siue cum Deo devotis, maximeque cum Sanctimonialibus, & sacratis Deo virginibus, vel viduis, tam in Monasterijs, quàm extra, commisceri: Nam hoc peccatum duplex esse, non dubium est. Ut verbi gratia dicamus; cuius vindicta reus sit puer ante Dominum suum, qui uxorem Domini sui adulterio violaverit? quanto magis ille, qui sponsam Christi Creatoris cali, & terra, putredine sua libidinis commaculaverit? Dicente B. Apostolo Paulo: An nescitis, quia corpora vestra templa sunt Spiritus Sancti? & alibi: Nescitis, quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Ita Caroli lex. Idem Carolus alijs in legibus toties repetit. Quæso, dum hæc legis, (si tamen legisti,) quid cogitas de Luthe-ro tuo, & moniali ejus, quacum ex contracto sacrilegè matrimonio, ad mortem usque vixit, & liberos suscepit? Hunc tu apostatam monachum, ubique beatum vocas, quem Carolus M. cum ejusmodi sacrilegis interfectos perditionis reijcit. Certè in hoc Lutheranus non fuit Carolus, quod tu ubique falsò tuis persuadere conaris.*

Hic si ex Synodis Carolinis, Episcoporum, Abbatum, Sacerdotum,
& omni-

& omnium regni Francici Procerum sententiam adjungamus, haud aliud audies, de Monachorum instituto, de votis religiosis, & disciplinâ. In Concilio *Francofurtensi*, can. 13: *Abbas cum suis Monachis dormiat secundum regulam S. Benedicti.* Can. 24: *Clerici, & Monachi in suo proposito maneant.* Can. 32: *Monasteria secundum canonicam institutionem sint custodita.* In Synodo seu Capitulari *Aquilgranensi*, ex Concilio *Chalcedonensi* præscribitur: *Loca quæ semel Deo dedicata sunt, maneant perpetuò Monasteria, nec possint ultra fieri secularium habitacula.* Can. 40. ex Concilio *Africano* c. 21: præcipitur: *ut virgines Deo sacratae, à gravioribus personis, diligenti custodiâ servantur.* Can. 73: *Omnes ubique, qui se voto Monachica vita constrinxerunt, Monachicè, & regulariter omnimodis secundum votum suum vivant, secundum quod scriptum est: vota vestra reddite Domino Deo vestro.* In *Moguntino* can. 11: *Abbates cum suis Monachis, secundum Regulam, & doctrinam S. Benedicti vivant.* Idem can. 13. *Abbatissæ cum Sanctimonialibus præscribitur* can. 20: *Clastrum firmiter habeant, in quo salvari possint anime.* Ita in Concilio *Rhemensi*, *Cabilonensi*, *Turonensi*, *Arelatensi*, & quinque illis Concilijs, quæ Carolus sub exitum vitæ congregari voluit, de *Monachorum & Sanctimonialium* disciplinâ statutum leges: nec Synodum sub Carolo Magno facile reperies, in quâ non Abbates convenerint cum Episcopis, & de *Monachorum moribus*, & instituto sancitum sit; ut Capitularia Caroli Ecclesiastica, & Conciliorum Epitomen, ab Hadriano acceptam, hic omittam. Neque ijs in Synodis alia fere statuta sunt, quàm quæ ab antiquis Concilijs, & Patribus, & Monachorum Patriarchis, jam ante præscripta erant: quibus sanctissimum illud institutum saluberrimis legibus præmunitum est: ut vel ex hoc, instituti hujus antiquitatem, eamque quam Carolus, consentiente religione cum antiqua Ecclesia, coluerit, facile discas. Atque ut discrimen etiam inter Moniales & Canonissas agnoscas, & Canonissarum institutum à Caroli etiam ætate recognoscatur, *Moguntinum* Concilium sisto. Ita enim can. 13: *Abbatissas cum Sanctimonialibus omnino rectè, & justè vivere censemus. Quæ vero professionem sanctæ regulæ Benedicti fecerunt, regulariter vivant; si autem Canonica, vivant pleniter, & sub diligenti cura custodiâ habeant, & in claustris permaneant.* In Concilio *Cabilonensi*, quod sub idem tempus, Caroli Magni voluntate convocatum, ita de his c. 53: *Li-*

buit huic sacro conventui, quasdam admonitiunculas breviter eis Sanctimonialibus scribere, quæ se Canonicas vocant. His deinde regulæ præscribuntur in eo Concilio. Quod deinde institutum Canonissarum, in Concilio Aquisgranensi sub Ludovico Pio, plenius formatum; ut canone 3, profitentur Patres ejus Concilij, se in unam regulam Canonicorum, & Canonicarum congerere, & servandam tradere. Compone nunc Lutheri doctrinam, cum Caroli Magni; & Lutherana vestra Ecclesiæ judicium, cum Catholica Ecclesiæ judicio: quando vestrum non est aliud, quàm instituto Monachorum, novum religionis cultum, contra Evangelij doctrinam, contra Dei præcepta, contra perfectionem Christianam, contra justitiam legis, supra vires humanas introduci, & innumeris traditionibus humanis pias hominum mentes, supra Pharisaicas leges onerari. Et quæ non in hanc rem mendaciorum plaustra à vobis congeruntur? Anum aliquam excucullatam, & apostatam monachum quiritantem te audire credas. Ex quibus non aliud conficitur, quàm omnia Concilia, omnes Pontifices, omnes Episcopos, Patres, omnes Ordinum Fundatores, viros illos sanctissimos, unà cum Carolo Magno, cum Episcopis, & Ecclesiæ doctoribus, & Sacerdotibus, unà cum religiosis viris & virginibus, ad Lutherum usque delirasce. Et si hæc deliria non sint vestra Ecclesiæ, ego certè non video, quid deliria sint. Quanquam insitum veriùs odium dixerò, quod cum omnibus antiquis hæreticis vobis commune est. Nam quo furore Arianæ debacchati sint in Monachos, leges apud Rufinum lib. 11. hist. c. 3; quo Donatista, leges apud Augustinum in psalm. 132, & lib. adversus Petilianum; quo iconomachi cum Copronymo suo Imperatore, leges in Concilio Nicæno II & apud historicos eorum temporum. Verè apud magnum Anastasium, Antonius prolocutus est: Omnes quidem Christianos Diabolus odit, sed probos Monachos, Christi que virgines, tolerare nullo modo potest.